

Motion 2022 – Tidigare pensionsålder för fysiskt krävande arbeten

Sveriges riksdag fattade under 2019 ett beslut om att höja de olika åldersgränserna i pensionssystemet. Bakgrunden är att medellivslängden fortsätter att öka. För att inte pensionen ska sjunka i takt med att genomsnittliga tiden som pensionär blir längre ansåg man att åldersgränserna i pensionssystemet behövdes höjas. En annan möjlig lösning hade istället varit att höja pensionsavgiften. Det finns även en tredje väg att gå. Låt dem som har ett yrke där det är möjligt att arbeta högre upp i åldrarna göra det medan de som har ett fysiskt påfrestande yrke får möjligheten att gå tidigare.

Nuvarande lösning, att alla i befolkningen ska arbeta länge och att åldersgränserna i pensionssystemen ska höjas kraftigt de kommande åren för att därefter följa en riktålder som bygger på medellivslängden, är olycklig. Spridningen i hälsa mellan olika utbildningsgrupper är stor och de försvårar en generell förlängning av arbetslivet för alla. En generell höjning tar inte hänsyn till att möjligheten till att orka arbeta högre upp i åldrarna är ojämnt fördelat. Det finns stora skillnader i befolkningens hälsa som återspeglar sig i att skillnaden i medellivslängd mellan olika utbildningsgrupper ökar. Antal levnadsår med aktivitetsnedsättning varierar också betydligt mellan olika utbildningsgrupper. Olika typer av arbeten ställer också olika fysiska krav. Krav som kan vara svåra att uppnå när kroppen åldras och blir svagare. De höjda åldersgränserna är således mycket problematiska för många arbetaryrken, där de fysiska kraven som ställs generellt är höga.

När åldersgränserna i pensionssystemet stegvis ökar kommer alla i befolkningen oavsett yrke eller hälsostatus tvingas arbeta högre upp i åldrarna, ingen hänsyn ta till arbetets karaktär eller bakomliggande hälsa. Enda möjligheten att gå tidigare är om man har eget kapital eller en hög tjänstepension som gör att man klarar sig fram till åldersgränserna för den allmänna pensionen, vilket är en klassfråga. Alternativt att man kan bevisa för Försäkringskassan att man har en livsvarigt nedsatt arbetsförmåga och kan passera nålsögat för att få sjukersättning. Att ha sjukersättningen som generell lösning för alla som inte orkar arbeta några ytterligare år är heller inte önskvärt. Det behövs en mer allmän lösning för dem med fysiskt krävande arbeten och som riskerar att bli utslitna av att arbeta ytterligare år.

Visst kommer det även i fortsättningen finnas en viss möjlighet att styra vid vilken ålder man börjar ta ut sin pension. Men i den mån individen fortfarande själv kan välja att gå tidigare är det individen ensam som får betala priset i form av en livslångt lägre pension. För pensionens storlek spelar de sista åren i arbetslivet större roll än de tidigaste åren och särskilt kvinnor som haft ett arbetaryrke löper stor risk att trots ett helt arbetsliv får en mycket låg pension.

Arbetare börjar ofta arbeta tidigt och arbetar i fysiskt ansträngande arbeten där möjligheten att arbeta högre upp i åldrarna är mindre. Att tvinga människor som arbetat ett helt yrkesliv att arbeta ännu längre är inte lönsamt varken för individ eller skattebetalarna. Individen riskerar sin hälsa och samhället riskerar få stora kostnader för sjukpenning och hälso- och sjukvård. Istället för att människor med fysiskt krävande arbetaryrken ska släpa sig igenom de sista åren i arbetslivet och riskera att bli sjuka och utslitna för att borde de kunna gå tidigare pension.

2020-11-30
Representantskapet

Det ska alltid löna sig att ha arbetat, även för de med relativt sett lägre inkomster. Att ta ut ålderspension tidigare sänker pensionens storlek livslångt. Arbetare i fysiskt krävande yrken behöver också få möjligheten att skjuta upp uttaget av ålderspension. En lösning där vissa yrkesgrupper får möjlighet att gå ett par år tidigare utan att behöva ta ut ålderspensionen skulle möjliggöra både ett värdigt avslut av arbetslivet och högre pensioner för denna grupp.

Med stöd av ovanstående yrkar vi

- Att Socialdemokraterna arbetar för att möjliggöra en pensionslösning för dem med fysiskt krävande arbeten.

Rosens s-förening

Motion 2023 – Möjliggör tidig pension efter ett långt arbetsliv

Alla har rätt till en värdig pension efter ett långt arbetsliv. Pensionärstillvaron ska kunna präglas av umgänge med nära och kära, av tid till fritidsintressen och resor. Tyvärr präglas alldeles för många pensionärs tillvaro av små ekonomiska marginaler och av fysisk ohälsa. För att ta ett steg mot en värdig pension för alla föreslår vi att Sverige inför en ny möjlighet till förtidspension, liknande den av Socialdemokraterna införda reformen i Danmark.

Det är väl känt att en stor del av LO-kollektivets arbetare sliter ut sig under ett långt och uppoffrande arbetsliv. När Byggnads härom året frågade sina medlemmar svarade en majoritet att man inte klarar att jobba till den nya pensionsåldern, på grund av att kroppen är fysiskt utsliten. Så ser det också ut inom andra fackförbunds områden.

Att pensionen tydligt är en klassfråga framträder också om man jämför hur långt efter pensionsåldern man förväntas leva. För medan både medellivslängden ökat bland befolkningen, och pensionsåldern höjts med det som förevändning, så ser det inte lika ljust ut för alla grupper. Idag har en arbetare mellan 5 och 6 års kortare medellivslängd än en tjänsteman. Medan ökningen i livslängd bland tjänstemän och högutbildade håller i sig, så har den nästan helt stagnerat bland arbetare.

Inom traditionella arbetaryrken är inträdet på arbetsmarknaden också många gånger betydligt tidigare än vid tjänstemannajobb, där inträdet fördröjs av ett antal års ytterligare studier. När man närmar sig pensionsåldern kan man ha betydligt fler år i arbetslivet bakom sig än inom tjänstemannayrken.

Det system som finns idag, sjukersättning, är inte tillräckligt. LO-TCO:s rättsskydd konstaterade nyligen att ”vägen till sjukersättning är mer eller mindre stängd”.

Alla dessa faktum talar sitt tydliga språk. Har du slitit och arbetat ett helt liv, arbetat över 40 år i yrkeslivet och är fysiskt utsliten så behöver det finnas en möjlighet att gå i förtidspension utan att förlora på det ekonomiskt. En förutsättning för att ett sånt system ska fungera är att den som ges möjligheten till tidigare pension också får en pension som går att leva på, och att man inte förlorar ekonomiskt på det i förhållande till pensionsnivån vid den vanliga pensionsåldern.

Med anledning av ovanstående yrkar vi

- Att en möjlighet till tidig pension införs, med målet att den som haft ett långt arbetsliv men är fysiskt utsliten ska kunna söka och få pension innan den ordinarie pensionsåldern.
- Att Linköpings Arbetarekommun antar motionen som sin egen och skickar den till Socialdemokraternas partikongress.

Tidigare pensionsålder för fysiskt krävande arbeten/Möjliggör tidig pension efter ett långt arbetsliv – svar på motion 2022 och 2023

Styrelsen tackar för två intressanta motioner. På den svenska arbetsmarknaden finns det en oerhört stor mångfald av arbeten som ställer olika krav på arbetstagare gällande fysik och psyke, på utbildningsnivå, på arbetade timmar under dygnet och mycket annat. Framförallt finns den stora skillnaden mellan traditionella LO-yrken och tjänstemannasektorn som ställer väsentligt skilda krav gällande fysiskt krävande arbetsuppgifter.

Att utifrån en sådan mångfald av yrken ha ett pensionssystem som inte ser till personens yrke, utan generaliserar alla arbetstagare ter sig omodernt icke önskvärt. Vi vet att de som arbetar inom LO-yrken har lägre snittlöner och därav lägre pensioner. De går dessutom i högre utsträckning i förtidspension vilket för pensionerna ännu lägre. Arbetare utan eftergymnasial utbildning har kortare livslängd, där arbetsbörda mycket väl kan vara en bidragande faktor. Man orkar helt enkelt inte jobba så länge som vårt pensionssystem kräver av en idag.

Bägge motionerna berör därmed en viktig rättvisefråga i vårt samhälle. Även arbetarklassen ska ha rätt till en dräglig pension, gärna med guldkant. I Danmark har den socialdemokratiskt ledda regeringen genomfört en pensionsreform för ökad rättvisa, så kallad ”Arne-pension”. Reformen möjliggör för en arbetare med fysiskt krävande arbete som är kroppsligt utsliten att ta ut pension i förtid med garanti om fullpension. Pensionsreformen möjliggör för en arbetare att ta ut förtidspensionen upp till 3 år innan pensionsåldern (67 år i Danmark) och ska endast kosta danska skattebetalarna 4 miljarder svenska kronor. En liten prislapp för ett mer rättvist pensionssystem som tar hänsyn till klasstillhörighet.

Svenska regeringen med Ardalan Shekarabi, socialförsäkringsminister, i spetsen tillsatte en utredning i Mars 2020 som ska se över sjuk- och aktivitetsersättningssystemet för att tillgodogöra långvarigt nedsatt arbetsförmåga. Detta ser vi i AK-styrelsen som en kortsiktig brygga till ett system mer likt Arne-pension som ser över hela pensionssystemet. Vi får inte nöja oss med att endast laga brister i systemet.

Med hänvisning till ovanstående föreslår styrelsen representantskapet

Att bifalla motion 2022 och 2023.

Styrelsens föredragande: Redoy Ullah

2020-11-30
Representantskapet

Motion 2024 – Rätten till arbetskläder inom förskolan

Arbetstagare inom förskolan behöver arbetskläder utifrån ett arbetsmiljöperspektiv. Hygienfaktorer är ett exempel på varför arbetskläder behövs. En annan viktig aspekt är jämställdheten. Jämställda arbetsförhållanden för kvinnor och män ska eftersträvas, oavsett vilken verksamhet de arbetar inom. Det är uppenbart att arbetskläder är en jämställdhetsfråga då mansdominerade yrkesgrupper oftast får arbetskläder medan de kvinnodominerade yrkesgrupperna inom förskolan på många ställen inte får arbetskläder.

Enligt arbetsmiljölagen finns skyddskläder respektive arbetskläder. Inom förskolan handlar det om arbetskläder. I dag använder många arbetstagare inom förskolan privata kläder i sin yrkesutövning. Kläderna behöver tvättas ofta i denna bransch och slits därför hårt och förbrukas osedvanligt snabbt. Det blir en orimlig kostnad för den enskilde arbetstagaren.

Arbetsmiljölagen är till för att skydda arbetstagarna från ohälsa och i övrigt tillse god arbetsmiljö där just tillhandahållandet av arbetskläder inte kan förbigås. Att arbeta inom förskolan är förknippat med risken att drabbas av ohygieniska inslag och smitta. Det är därför av yttersta vikt att arbeta förebyggande. Hela frågan om arbetskläder är en arbetsmiljöfråga som berör alla arbetstagare inom förskolan. Enligt arbetsmiljölagen ska risken för ohälsa förebyggas och hanteras. Målet om en hälsosam arbetsmiljö bygger både på en god arbetsmiljö för arbetstagarna och på en säker omsorg för barnen. Smittbegränsning mellan arbetstagarna samt mellan arbetstagare och barn ska återfinnas i anpassade och adekvata arbetsformer.

Smittorisker förekommer i olika former inom förskolan. Det handlar om vanliga återkommande sjukdomar, såsom influensa och vinterkräxjukan eller sjukdomar som kommer tillbaka och får fäste i samhället exempelvis tuberkulos och mässlingen. Men det kan också handla om nya okända sjukdomar som SARS eller det senaste Coronavirusutbrottet, Covid-19. De senaste åren har också spridningen av olika multiresistenta bakterier ökat och blivit allt vanligare i samhället. Då antibiotikaresistenta bakterier blir allt vanligare är det än mer viktigt att förebygga smittspridning. Flertalet av de personer som smittas av antibiotikaresistenta bakterier blir bärare utan symtom och är därmed svåra att identifiera, detta gäller även vid flertalet av virussjukdomar. Arbetskläder är därför både relevanta, nödvändiga och legitima. Att själv behöva bekosta sina egna arbetskläder för att kunna utföra sitt arbete bidrar i sig till en psykosocial sämre arbetsmiljö.

De rutiner som utvecklas av arbetsgivaren ska återfinnas inom ramen för arbetsplatsens systematiska arbetsmiljöarbete. Särskild vikt knyts till undersökning och riskbedömning. Arbetsgivaren ansvarar vidare för att hela processen för hantering av tvätt – ren som smutsig, transport och att förvaring görs på ett sätt så att arbetskläderna inte riskerar att sprida smitta. Det är ingen skillnad om verksamheten bedrivs med kommunen som huvudman eller i annan form.

Det är definitivt en arbetsmiljöfråga att arbetsgivaren tillhandahåller arbetskläder. Det faller under arbetsgivarnas ansvar och skyldighet att göra allt för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. Arbetskläderna måste tåla att tvättas minst varje dag samt under arbetsdagen också vid behov, i minst 60 grader, så slitaget blir högt. Det är orimligt att arbetstagare inom förskolan själva ska bekosta sina arbetskläder och därmed betala för sin egen arbetsmiljö.

Med hänvisning till ovanstående yrkar vi:

2020-11-30
Representantskapet

- Att Socialdemokraterna tar initiativ till att driva frågan om arbetskläder för arbetstagare inom förskolan.
- Att Socialdemokraterna aktivt driver förändring av arbetsmiljölagen som reglerar arbetsgivarens skyldighet att tillhandahålla arbetskläder där det stipuleras att arbetskläder ska bäras.

Rosens s-förening

Rätten till arbetskläder inom förskolan – svar på motion 2024

Tack för en bra motion. Motionen tar upp viktiga förhållanden som gäller när man arbetar med barn i förskoleåldern. Arbetsmiljöperspektivet innebär att man ska minska smittspridning. Detta är mycket relevant med tanke på att barn kräver närhet och gärna kryper upp i knät för få tröst.

Med hänvisning till ovanstående föreslår styrelsen representantskapet:

Att bifalla motionen i sin helhet

Styrelsens föredragande: Kerstin Johnsson

Motion 2025 – Bättre förutsättningar för personalen inom äldreomsorgen

Det är en sorg för de flesta äldre när man inte längre klarar av sin vardag och får begränsningar i sitt livsutrymme. Livets förutsättningar är inte längre detsamma. Enklaste vardagsbestyr kan vara en stor utmaning. De som har insatser genom äldreomsorgen har det på grund av sjukdom och/eller nedsatt hälsotillstånd. När livsrummet begränsas skapar det också risker för ensamhet, depressioner, minskad matlust, minskade sociala kontakter, sorg – man förlorar nära vänner, anhöriga ju äldre man blir.

Utbildad personal som kan bemöta, kommunicera, entusiasmera, motivera med god personkännedom, som kan analysera allmäntillstånd, riskfaktorer, skapa delaktighet i vardagen är nödvändigt för en äldreomsorg av god kvalitet.

En äldreomsorg av god kvalitet handlar om personalens förutsättningar och den äldres inflytande och om personliga relationer med kontinuitet! En struktur och en organisation i äldreomsorgen måste bemannas utifrån verklighetens behov, att resurser är kopplade till de faktiska arbetsuppgifterna. Det måste finnas balans mellan krav och resurser (Organisatorisk och social arbetsmiljö). Dessutom måste resurser finnas för yrkesutveckling, handledning, personalträffar, överlämningstid, tid för återhämtning som exempel.

Den absolut viktigaste förutsättningen för skattefinansierad vård och omsorg om de äldre är att oavsett insatser ska dessa utföras av yrkesutbildad personal med tillsvidareanställningar på heltid. Detta för att skapa relationer och ge kontinuitet. Det är viktigt att bibehålla autonomi som äldre, få stöd i de insatser man är berättigad till, att de genomförs i största möjligaste mån med delaktighet av den äldre själv.

Det är nödvändigt med adekvat utbildning. Arbetsgivare måste ta ansvar att bemanna med endast yrkesutbildad personal och ge möjlighet och förutsättningar till fortsatt yrkesutveckling. Därmed inte sagt att det kan finnas olika vägar in i äldreomsorgen. När man börjar arbeta och saknar utbildning ska man därför endast utföra arbete under handledning till dess att man minst uppnått yrkesutbildningsnivån till vårdbiträde som är första steget i yrkesutvecklingstrappan. Nästa steg är undersköterska och sen specialistundersköterska inom olika specialistområden.

Behov och beviljade bistånd måste harmonisera med bemanningssituationen. Minutstyrning och minimibemanning måste upphöra. De som arbetar ska ha möjlighet att ge den äldre inflytande över insatserna och sin vardag då förutsätter det att personalen har inflytande, påverkan och att det finns tillräckligt hög grundbemanning.

Därför yrkar vi

- Att Socialdemokratiska partiet ger rätt förutsättningar för personalen i äldreomsorgen så att de får tillsvidareanställningar på heltid.
- Att Socialdemokratiska partiet verkar för en bra arbetsmiljö inom äldreomsorgen med tillräcklig hög grundbemanning och hållbara arbetsscheman.

2020-11-30
Representantskapet

- Att Socialdemokratiska partiet möjliggör så att anställda inom äldreomsorgen får yrkesutveckling kopplat till yrkesutvecklingstrappan.

Rosens s-förening

Bättre förutsättningar för personalen inom äldreomsorgen – svar på motion 2025

Vi delar i hög grad motionärens argumentation i motionen kring äldreomsorgens personal utifrån de olika perspektiven.

Yrkesutbildad personal med trygga anställningsförhållande, med stor delaktighet i sitt arbete, tillräckligt hög bemanning och en långsiktighet ger högre kvalitet på äldreomsorgen.

Vi anser att det är mycket viktigt med en större andel tillsvidareanställda på heltid. Det är också grundläggande att man har rätt bemanning. Slutligen behöver de anställda få kontinuerlig utveckling och utbildning för att kunna göra ett bra jobb.

Med hänvisning till ovanstående föreslår styrelsen representantskapet:

Att bifalla motionen i sin helhet.

Styrelsens föredragande: Anders Berg